

Beszámoló a Codex Alimentarius Élelmiszerjelölés Szakbizottság (CCFL) 38. üléséről

Kanada, Québec City, 2010. május 3-7.

I. Bevezető

A CCFL 38. ülésére a kanadai kormány rendezésében került sor. A szakbizottsági ülés elnöki posztját Paul Mayers úr (Canadian Food Inspection Agency) látta el.

Az ülésen 251 delegált és megfigyelő vett részt 61 tagország, 1 tagszervezet (EU) és 25 nemzetközi szervezet képviselőjében. Az ülésen részt vett az Európai Unió 14 tagállama és az Európai Bizottság.

Az ülés részletes, angol nyelvű jegyzőkönyve megtalálható az alábbi címen:

http://www.codexalimentarius.net/download/report/742/al33_22e.pdf

II. EU Koordináció és a munka szervezése:

A CCFL titkársága előzetesen megküldte a tagok részére a javasolt napirendi pontokat, valamint az azokhoz kapcsolódó dokumentumokat. Az Európai Bizottság 2010. április 27-én Brüsszelben egyeztetést tartott a tagországok számára a Kanadában képviselendő közös európai uniós álláspont egyeztetése céljából. Egyes napirendi pontok esetében az egyeztetett álláspontot az EU Bizottság az ülést megelőzően megküldte a CCFL titkársága és az EU tagállamok számára. A többi téma esetében a közös álláspont további egyeztetések után született meg Québecben. A kanadai ülésen az EU közös álláspontját a Bizottság, valamint az aktuális elnökség, Spanyolország képviselői ismertették.

III.Fő eredmények:

1. napirendi pont: A napirend elfogadása.

A szakbizottság elfogadta az előzetesen kiküldött napirendet a következő módosításokkal. A 11. napirendi pontot nem tárgyalta a szakbizottság, mivel nem érkezett hozzá dokumentum az ülés kezdetéig. Az organikus termékekkel kapcsolatos napirendi pontokat (5b, 10, 12a, 12b) összevonta a szakbizottság.

2. napirendi pont: Az egyes szakbizottságok, valamint a FAO/WHO által az Élelmiszer Jelölés Szakbizottsághoz utalt kérdések.

2.a. A Codex Végrehajtó Bizottságának legutóbbi ülésén (CCEXEC 62/63) felhívta a figyelmet, hogy a Genetikailag módosított élelmiszerek és élelmiszer összetevők jelölésével kapcsolatos munka befejezési határideje 2011. Amennyiben a CCFL nem fejezi be a munkát 2011-ben, úgy a CCEXEC korrekciós intézkedést fogantatosít, mely alatt akár a munkák felfüggesztését is értheti. A CCEXEC szorgalmazta a munka minden lehetséges eszközzel történő folytatását és előremozdítását, tekintettel a nézeteltérésekre, akár facilitator segítségével is.

2.b. A Táplálkozástudomány és Különleges Táplálkozási Célú Élelmiszerek Szakbizottság (CCNFSDU) felkérte a CCFL-t, hogy dolgozzon ki definíciót a tápanyag referencia értékekre (NRVs) jelölési célokhoz. Az EU, az USA, illetve Kanada delegációi felajánlották, hogy

elkészítik az új munka megkezdéséhez szükséges projekt dokumentumot a 12 napirendi pont alá.

2.c. A FAO és WHO által a CCFL figyelmébe ajánlott ügyek között a FAO képviselője számos új publikációra hívta fel a figyelmet.

A WHO képviselője beszámolt a WHO új iránymutatás készítő megközelítéséről, melynek eredményeként létrehozták a Táplálkozási Iránymutatások Szakértői Tanácsadói Csoportját (Nutrition Guidance Expert Advisory Group).

3. napirendi pont: Codex szabvány-tervezetek jelölésre vonatkozó előírásainak értékelése.

A CCFL a javasolt formákban jóváhagyta a más szakbizottságok által benyújtott szabvány-tervezetek jelölésre vonatkozó passzusait. Ezek tételes felsorolása a mellékletben található.

4. napirendi pont: A FAO/WHO Táplálkozás, Fizikai Aktivitás és Egészség Globális Stratégiájának implementálása.

4.a. A Tápértékjelölési útmutató (CAC/GL 2-1985) felülvizsgálatának keretében a Bizottság az alábbi elemeket tárgyalta a tápértékjelölési listában;

- Só/Nátrium. Ezen listaelem esetében az a kérdés, hogy sót, vagy nátriumot jelöljünk-e. A szakbizottság nem jutott konszenzusra, ezért Új-Zéland vezetésével elektronikus munkacsoportot hoztak létre a kérdés vizsgálatára.
- Hozzáadott cukrok. A Szakbizottság egyetértett abban, hogy nem szerepelteti a hozzáadott cukrokat a tápanyagok listájában (3.2.1.2. pont).
- Élelmi rost. A Szakbizottság egyetértett abban, hogy nem szerepelteti az élelmi rostokat a tápanyagok listájában (3.2.1.2. pont).
- Transz-zsírok. A Szakbizottság egyetértett abban, hogy nem szerepelteti az élelmi rostokat a tápanyagok listájában (3.2.1.2. pont), de a 3.2.1.4. ponthoz lábjegyzetet fűz, melynek értelmében azon országokban, ahol a transz-zsírok fogyasztása problematikusnak ítélt a közegészségügy szempontjából, ott megfontolandó azok jelöltetése.

A Szakbizottság továbbította felülvizsgált 3. fejezetet a Főbizottsághoz 5. lépcsőn történő elfogadásra.

4.b. A kötelező tápértékjelöléssel kapcsolatos kérdéseket tárgyaló dokumentumnak a célja, hogy iránymutatást adjon azon országok számára, melyek még nem vezették be, de szándékoznak bevezetni a kötelező tápértékjelölést. A dokumentum bekezdésenkénti megvitatása után a Szakbizottság elhatározta, hogy a kész dokumentumot az ülés jelentéséhez csatolják, valamint a FAO részére is megküldik, további szíves felhasználásra.

4.c. A tápértékjelölés olvashatósággal kapcsolatos dokumentum-tervezetet az USA által vezetett elektronikus munkacsoport készítette elő az ülésre, és a munkacsoport javaslat alapján a Tápértékjelölési útmutató részét képezné. A szakbizottság megegyezett, hogy az ülésen folytatott fejezetenkénti vita során elfogadott módosításokkal a dokumentumot felterjeszti elfogadásra a Főbizottság elé az 5/8 lépcsőben, kihagyva a 6. és 7. lépcsőket.

4.d. A WHO globális stratégiája által meghatározott élelmiszer-összetevők jelölésével és hangsúlyozásával kapcsolatos lehetséges cselekvéseket egy elektronikus munkacsoport vizsgálta Kanada és Norvégia vezetésével. A munkacsoport öt lehetséges intézkedést mutatott

be. A Szakbizottság a javaslatok nagy részét elvetette, de támogatta tápanyagra vonatkozó állítások kidolgozását a hozzáadott cukrot és só nem tartalmazó élelmiszerek esetére.

A szakbizottság egyetértésben létrehozott egy elektronikus munkacsoportot és egy fizikai munkacsoportot, mely utóbbi közvetlenül a 2011 évi CCFL előtt fog ülésezni Kanadában. A munkacsoportok céljai a következők:

- A táplálkozási és egészségügyi állítások útmutatójában (CAC/GL 23-1997) új elemek felvétele a tápanyag összetétel kondíciós listájára.
- Összehasonlító állítások a cukor és a só/nátrium tartalmakra.
- Tápanyag összetétel táblázat felülvizsgálata.
- Transz-zsírokkal kapcsolatos állítások vizsgálata

5. napirendi pont: Útmutató az ökológiai gazdálkodásból származó élelmiszerek előállításához, feldolgozásához, jelöléséhez és forgalomba hozatalához

5.a. Etilén felhasználhatósága egyes gyümölcsökhöz

Mivel nem mutatkozott egyetértés, hogy az etilént csak bizonyos trópusi gyümölcsök esetében lehessen-e alkalmazni, vagy más gyümölcsöknél is, a Szakbizottság megállapodott, hogy Ghána elnöklésével elektronikus munkacsoport jön létre az etilén gyümölcs-érés során felhasználhatóságának alátámasztására. Emellett az EU és Costa Rica előkészítik a szükséges indoklásokat alátámasztandó az etilén felhasználhatóságát az ananász virágzásának serkentéséhez. A Szakbizottság az etilén felhasználhatóságának kérdését a 7. lépcsőben tartotta, további megfontolás tárgyaként a következő CCFL ülésen.

5.b. Az Útmutató felülvizsgálatának rendszerezett megközelítése

Az EU és az USA által közösen elkészített dokumentumban az Útmutató (az ökológiai gazdálkodásból származó élelmiszerek előállításához, feldolgozásához, jelöléséhez és forgalomba hozatalához) folyamatos felülvizsgálatának módszerét dolgozták ki. Eszerint az Útmutatót 2 éves ciklusok keretében fogják aktualizálni. A felülvizsgálat tesztelésként az EU által javasolt három új anyag (spinosad, káliumkarbonát, réz-oktanoát) felvételét az engedélyezett szerek közé már az új módszer szerint fogják elvégezni.

6. napirendi pont: Genetikailag módosított (GM) élelmiszerek jelölése

6.a. Az előrecsomagolt élelmiszerek szabványának kiegészítése a GM élelmiszerekre vonatkozóan. A CCFL mindeddig nem tudott kompromisszumra jutni a GM élelmiszerek definícióját illetően, bár az előző ülés óta közeledtek az álláspontok, köszönhetően egy Japán szövegjavaslatnak. Mivel a javaslatot széles körben támogatták, az abban szereplő módosított definíciót véleményezésre megküldik a delegációknak a következő CCFL ülésig.

6.b. Ajánlások a GM élelmiszerek jelölésével kapcsolatban

A készülő ajánlás az ülés legtöbbet vitatott napirendi pontja volt. A delegációk egy kis csoportja a folyamatban lévő munka beszüntetését kérte, mivel a GM élelmiszerek véleményük szerint nem különböznek a nem-GM élelmiszerektől. A delegációk számottevően nagyobb csoportja a munka folytatása mellett érvelt.

A vita során a készülő dokumentum bevezető fejezetével foglalkozott a Szakbizottság. A szöveget illetően két változat merült fel. A brazil javaslatot, az EU és számos más delegáció is támogatta, ugyanakkor az USA javaslatát csak kevés számú delegáció támogatta. Amíg az EU és más delegációk is egyetértettek abban, hogy a GM élelmiszerek jelölésére számos lehetőség kínálkozik, addig az USA ragaszkodott hozzá, hogy a GM élelmiszerek nem

feltétlenül különböznek a nem-GM élelmiszerektől. A hosszas vita az ebédszünetben egy informális munkacsoportban folytatódott, melynek eredményeként született egy új szövegjavaslat a dokumentum bevezető fejezetére. A vita lezárásaként megegyezett a Bizottság, hogy az összes felmerült szövegváltozatot megküldik a delegációknak véleményezésre.

A vita előremozdításának érdekében az EU felajánlotta, hogy 2011-ben házigazdaként megszervez egy békéltető ülést Brüsszelben, melyet Ghána fog elnökölni a CCFL elnökének segítségével.

7. napirendi pont: Az előrecsomagolt élelmiszerek általános szabványának igazítása a Codex nemzetközi számozási rendszeréhez.

A Bizottság egyetértett, hogy az adalékanyagokat kategóriákba összefoglaló nemzetközi számozási rendszerben (CAC/GL- 36-1989) végbement változásokat a jelölési szabványban alkalmazott kategóriák táblázatában harmonizálni szükséges. Az EU állásponttal megegyezően, a Bizottság elfogadta a harmonizációt, és az új frissült kategóriákat átvezette, kivéve a csomagoló gázokat és a hordozókat.

8. napirendi pont: Az International Organisation of Legal Metrology (OIML) nemzetközi szabványosítási szervezet kérésére az Előrecsomagolt élelmiszerek általános szabványának változtatása a termékek mennyiségére vonatkozóan.

Mivel az OIML felülvizsgálja saját dokumentumait, a CCFL egy későbbi ülésre halasztotta a téma tárgyalását.

9. napirendi pont: Módosított szabványos szokásos nevek (Modified standardised common names)

Az EU állásponttal összhangban a CCFL, a különböző termék szakbizottságok véleményeit bevárva, a következő ülésre halasztotta a téma tárgyalását.

10. napirendi pont: A nemzeti hatóságok közti információ áramlás elősegítése a bio-élelmiszerekkel kapcsolatos csalások esetében.

Az EU által előkészített dokumentum kapcsán a Bizottság egyetértett, hogy egy Codex körlevél formájában tegyék közzé, majd a beérkezett vélemények alapján az EU előkészít egy munkadokumentumot a CCFL következő ülésére.

11. napirendi pont: Az energiatalok félrevezető megnevezése.

Nigéria kérésére, miszerint a háttér dokumentum nem készült el időben, a napirendi pontot nem tárgyalta a Bizottság.

12. napirendi pont: Egyéb ügyek és további munkák

12.a. Új munka. A spinosad, káliumkarbonát és réz-oktanoát felvétele a megengedett szerek közé az Útmutatóba az ökológiai gazdálkodásból származó élelmiszerek előállításához, feldolgozásához, jelöléséhez és forgalomba hozatalához. A téma az 5.b. napirendi pont alatt került tárgyalásra és elfogadásra.

12.b. Az EU javaslata új munkára az organikus tengeri kultúrák témájában.

A Bizottság egyetértett, hogy a Codex Főbizottság felé terjeszti a javaslatot, új munka kezdeményezésére. A projekt- dokumentum csatolásra került az ülés jelentéséhez.

12.c. Új munka. Az International Assosiation for the Development of Natural Gums (AIDGUM) nemzetközi szervezet javaslata a természetes szó használatára azon élelmiszerek, élelmiszer összetevők és adalékok esetében, melyek nem képezik vegyi kezelés tárgyát. A Bizottság nem támogatta új munka kezdetét.

12.d. Új munka a tápanyag referencia értékekre (NRV)

A Bizottság felismerte, hogy szükség van új a tápanyag referencia értékek új definíciójára. Az EU, az USA és Kanada felajánlották, hogy elkészítik az új munka kezdetéhez szükséges projekt- dokumentumot. A Bizottság megegyezett, hogy megküldi a tervezetet az ülésen végrehajtott változtatásokkal együtt (Az eredeti tervezetet a CCNFSDU által készített CX/CF 10/38/2 dokumentum.) egy körlevél formájában a delegációk számára véleményezésre.

IV.A következő ülés helye és ideje

A következő ülés 2011. május 9. és május 13. között kerül megrendezésre Kanadában.

V. Összefoglalás

A 38. CCFL Szakbizottsági ülés az EU és tagországai, így Magyarország számára is, többnyire pozitív eredménnyel zárult. A döntések többsége összhangban volt mindazzal, amit az EU a tárgyalási álláspontjában képviselt, illetve a módosítások az EU és Magyarország számára is elfogadhatóak voltak.

A következő Szakbizottsági ülésig több elektronikus munkacsoportban kezdődik munka, illetve sor kerül majd egy békéltető ülésre is a GM élelmiszerek témájában. A 2011-es Szakbizottsági ülést közvetlenül megelőzően megrendezésre kerül majd egy külön ülés a WHO stratégiája által meghatározott élelmiszer összetevők jelölésével kapcsolatban.

A GM élelmiszerekkel kapcsolatos EU tárgyalási álláspont, valamint stratégia kialakítása körültekintő egyeztetést fog igényelni.

Készítette:

Vörös Attila

Vidékfejlesztési Minisztérium

Élelmiszerlánc-elemzési Főosztály